

4. Гринюк В.О. Суд радянської доби / В. О. Гринюк // Часопис Національного університету "Острозька академія". Серія "Право". – 2012. – № 2(6) : [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://lj.oa.edu.ua/articles/2012/n2/12hvosrd.pdf>.
5. Іванов В. М. Історія держави і права України : підручник. / В.М. Іванов – К. : КУП НАНУ, 2013. – 892с.
6. Стецюк Б. Р. Основні стадії кримінального процесу УСРР на початку 1920-х рр. [Електронний ресурс] / Б. Р. Стецюк // Вісник ХНУВС. – 2013. – №4(63) – С. 37-43.
7. Органи державної безпеки на Полтавщині (1919 – 1991). – Полтава.: «АСМІ», 2005. – 206 с.
8. Усеїнова Г. С. Первинна нормативна база судової системи України в період нової економічної політики [Електронний ресурс] / Г. С. Усеїнова // Форум права. – 2010. – № 2. – С. 524–529. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/FP_index.htm 2010 2 85.pdf

Бубир А.

(наук.кер. – к.і.н., доц. Щетініна Т.О.)

*студентка II курсу факультету економіки та менеджменту
Полтавської державної аграрної академії*

ГРОМАДСЬКІ ОРГАНІЗАЦІЇ, ПОВ'ЯЗАНІ З ПРАВОЗАХИСНИМ РУХОМ

Фахівці Національного Інституту стратегічних досліджень, аналізуючи стан сформованості та розвитку правозахисної функції в Україні, вказують, що крім органів державної влади, також виконують інституції громадянського суспільства (громадські організації та рухи, ЗМІ та ін.), здійснюючи її «замість» або, навіть, «всупереч» діям органів державної влади, зокрема – правоохоронних. Вплив неурядових організацій на правозахисну сферу і ступінь «проникненості» їхнього контролю, природно, значно менший, ніж державний, але цей вплив має очевидну тенденцію до зростання [1].

Правозахисні організації – це особливий вид недержавних неприбуткових організацій, діяльність яких спрямована на утвердження й захист прав і свобод людини, ефективний контроль за їхнім дотриманням державою, її органами і посадовими особами. Правозахисні організації сприяють зменшенню організованого насильства, здійснюваного державою. Для цього вони працюють одночасно в трьох напрямках:

- 1) захист прав людини в конкретних випадках (ця допомога повинна бути безкоштовною для заявника), громадські розслідування фактів порушень прав людини державними органами;
- 2) поширення інформації про права людини, правове виховання;
- 3) аналіз стану дотримання прав людини.

Усі три напрямки тісно взаємозалежні, робота тільки в одному із трьох напрямків, не може бути ефективною. Якщо займатися тільки захистом громадян, то правозахисні організації приречені на вічну боротьбу з державою при патерналізмі, що зберігається у суспільстві, незнанні людьми своїх прав та інструментів їхнього захисту і законодавства, що, як і раніше, несе загрози правам людини. Правове виховання і викладання прав людини, знання своїх прав, національних і міжнародних механізмів їхнього захисту необхідні для успішного відстоювання своїх прав і утвердження правової свідомості. Аналіз стану з правами людини передбачає аналіз законодавства, судової й адміністративної практики, їхньої відповідності нормам міжнародного права, спостереження за законодавчим процесом, ініціювання необхідних змін у законодавстві і правозастосовній практиці [2].

В цілому середовище організацій громадянського суспільства, що позиціонуються як правозахисні, є неоднорідним, має різний ступінь ефективності своєї діяльності. В цьому сегменті утвердилась низка таких організацій, які накопичили тривалий досвід та демонструють результативну діяльність, а саме: Харківська правозахисна група; Українська Гельсінська спілка захисту прав людини; Комітет захисту прав людини; Комітет виборців України; Вінницька правозахисна група; Міжнародне товариство прав людини – Українська секція; Міжнародна Ліга захисту прав громадян України.

Перераховані організації визнані провідними у складеному експертами рейтингу правозахисних організацій [3].

Організації громадянського суспільства ствердилися у наданні безоплатної правової допомоги громадянам у ряді областей України. Так, низкою організацій створено центри правової інформації та консультацій, які надають безоплатну первинну правову допомогу, проводять виїзні прийоми, надають юридичні консультації і готують позовні заяви, здійснюють правопросвітницькі заходи та інформаційні кампанії із захисту громадських інтересів.

У Роз'ясненні Міністерства Юстиції України від 9 квітня 2012 р. до Закону України «Про безоплатну правову допомогу» зазначається чимало фактів правозахисної діяльності центрів правової допомоги. Так, наприклад, суттєвий внесок роблять неурядові організації, які надають правові послуги населенню безоплатно, зокрема, 28 створених Міжнародним фондом «Відродження» центрів правової інформації та консультацій, які також надають безоплатну первинну правову допомогу, проводять правопросвітницькі заходи та інформаційні кампанії із захисту громадських інтересів у 15 регіонах України [4].

Крім того, надання безоплатної вторинної правової допомоги (захист від обвинувачень, представництво інтересів осіб, в судах та інших державних органах, органах місцевого самоврядування тощо, складання процесуальних документів) здійснюється за допомогою адвокатів офісів громадського захисту в регіонах [4].

Отже, частина, найбільш мотивованих і компетентних громадських неурядових організацій, розширює позиції в сегменті надання, поряд з державою, безоплатної правової допомоги громадянам, необхідної правової інформації, консультацій і роз'яснень з правових питань, допомоги при складанні заяв, скарг. Така діяльність правозахисних організацій дозволить значно підвищити рівень правової свідомості громадян, посилити позитивний вплив громадянського суспільства на органи державної влади та місцевого самоврядування.

Література:

1. Палій Г.О. Щодо здійснення правозахисної функції організаціями громадянського суспільства: Аналітична записка [Електронний ресурс] / Г.О.Палій. – Режим доступу: <http://www.niss.gov.ua/articles/1283>.
2. Захаров Є. Що таке право захист? Завдання, функції, права і принципи діяльності правозахисних організацій [Електронний ресурс] / Євген Захаров // Незалежний культурологічний часопис «І». Випуск «Громадянське суспільство – Україна 2001». – 2001. – № 21. – Режим доступу: <http://www.ji.lviv.ua/n21texts/zakharov.htm>
3. Рейтинг правозахисних організацій і правозахисників України. 29 листопада 2011 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://galinfo.com.ua/news/99573.htm>
4. Закон України «Про безоплатну правову допомогу»: основні положення та підходи до впровадження: Роз'яснення Міністерства Юстиції України від 9 квітня 2012 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/n0008323-12>

Вибиванець А.Б.

(наук. кер. – к.і.н., доц. Щетініна Т.О.)

*студентка II курсу факультету економіки та менеджменту
Полтавської державної аграрної академії*

НЕДЕРЖАВНІ ПРАВОЗАХИСНІ ІНСТИТУЦІЇ: ВИДИ ТА НАПРЯМИ ДІЯЛЬНОСТІ

Для України гостро актуальним є завдання побудови правової держави, досягнення належних стандартів захисту прав людини, дотримання Конституції, законодавства, міжнародних норм. Стан захисту прав та свобод людини і громадянина в Україні свідчить про неналежні політико-правові умови його забезпечення, що, у свою чергу, ускладнює внутрішньополітичну ситуацію, спричиняє соціальне напруження та погіршує зовнішньополітичні позиції держави. Для забезпечення прав та законних інтересів громадян в